

Till Sveriges arbetande folk.

I september månad skall Sverges folk skrida till val av riksdagens andra kammare för en period av fyra år. Vad skall denna period innebära? Skall den bli ur folkliga synpunkter en stillaståendets, måhända bakåtsträvandets eller skall den bli en framstegets period, som öppnar nya möjligheter till större social och ekonomisk rättfärdighet och till en fördjupad demokratisering av samhället. Däröver har folket i val att själv bestämma. Väljer det socialdemokratiskt i ännu större utsträckning än förut, så hjälpas de element som leva i betryck på samhällets skuggsida. Väljer det åt höger så vältras stenar i vägen för allt politiskt och socialt framstegsarbete och möjliggöres en politik, som gynnar det egendomsbesittande fåtalet i samhället på övriga medborgares bekostnad. Väljarna ha ordet och kunna säga, vilken väg de vilja att utvecklingen skall gå!

Efter årslånga utredningar, sedan en högerregering trätt till med försvarsfrågan som sin nästan enda programpunkt, men riksdagen förkastat alla positiva förslag till lösning, har frågan skjutits fram till främsta platsen i valrörelsen. Socialdemokratien motsätter sig med hela sin energi varje militaristisk lösning av försvarsfrågan. Vårt parti kallade redan före världskriget vid valen 1911 och 1914 Sverges folk till samling kring djupgående besparingsprogram. Detta hade redan för 10 à 15 år sedan goda skäl för sig. Numera kan ingen verklighetstrogen, resonlig opposition riktas mot socialdemokratiens nedskrivningskrav.

Under förutsättning att Sverges folk självt står fast vid sin sekelgamla fredsvilja äro de direkta krigsriskerna så avlägsnade att ingen vågar peka på dem. Vårt land har numera ingen gemensam gräns med en stormakt. Den ryska fara, genom vilken militaristerna under årtionden hållit stora delar av vårt folk i ständig bävan, kan icke längre med någon effekt agitatoriskt utnyttjas. Men även de indirekta riskerna minskas ständigt genom de militaristiska och reaktionära elementens internationella tillbakaträngande. De demokratiska och socialistiska krafternas framsteg vid de engelska och franska valen ha skapat nya reala förutsättningar för en fredlig lösning av de internationella problemen efter världskriget.

Det är i denna situation, som högern säger vårt svenska folk: fortsätt att rusta så långt krafterna på något sätt räcka! I samma situation säger socialdemokratien: tag ett bestämt steg på nedrustningens väg! Avlyft så mycket av militarismen som nu överhuvud är möjligt i ett enda slag! Socialdemokratien vill avrustningen utan baktankar däri skiljande sig från kommunisterna, vilka visserligen yrka det nuvarande militärväsendets avskaffande men samtidigt kräva en militarism enligt ryskt mönster. I överensstämmelse med sin gamla realistiska politik vill socialdemokratien dels att avrustning skall ske successivt och dels att garantierna för ett orubbat fredstillstånd skola utbyggas och göras fastare genom den internationella rättens utveckling och genom en kraftig utvidgning av Nationernas förbunds roll i den internationella politiken. Men även den som vill genomdriva en radikal minskning av militärbördorna, har skyldighet att se till att de kostnader som efter nedrustningen ändå gå till ett militärväsende bli så väl använda som möjligt. Nedrustning skall icke ske i blinda utan rationellt. Därför innefattar det socialdemokratiska besparingsprogrammet en ytterst radikal minskning av armen men endast en mindre minskning av flottan samt ett modernt organiserat flygväsen. Med den nedskärning av armén till hälften, som socialdemokraterna föreslå, följer indragningen av ett stort antal regementen. Denna indragning är oundviklig, om man överhuvud vill genomföra ett nedrustningsförslag, men ingen är blind för att de av indragningen drabbade förläggningssorterna böra på ett rimligt sätt ersättas för direkta förluster. Socialdemokratien önskar dock icke endast en omedelbar besparing på uppemot 50 miljoner kr. utan även en betydande nedsättning av övningstiden för de värnpliktiga.

Vinna socialdemokratins strävanden efter nedrustning det understöd från väljarna, på vilket vi hoppas, så markerar Sverige ånyo sin ledande ställning bland de stater, vilka i handling bevisa sin orubbliga fredskärlek och sin energiska, fredsvilja. Till befrämjande av en sådan politik, som bör ligga särskilt dem varmt om hjärtat, kunna Sveriges kvinnor vid valen avgörande ingripa.

Lika bestämt som socialdemokratien vill sätta in sin kraft på att avmilitarisera vårt land, vill den också låta hela sin politik ledas av den grundsatsen, att samhällets betryckta element främst skola hjälpas till bättre och ljusare förhållanden. De mindre bemedlades bostadsbekymmer, arbetarnas trygghet mot icke självförvållade lidanden, småböndernas skyddande mot bolagsväldet, arrendatorernas anspråk på en förbättrad ställning, jordbruksarbetarnas hopp om egna jordbruk, utbyggande och förenkling av socialförsäkringen, en fortskridande demokratisering av skolväsendet, skattebördornas rättvisa fördelning efter den ekonomiska bärkraften både kommunalt och statligt, allt detta ligger socialdemokratien lika varmt om hjärtat. Överallt kan samhället, om dess ledning lägges i rätta händer, ingripa till skydd för de värnlösa mot de alltjämt ekonomiskt maktägande.

Den stora socialdemokratiska offensiven i jordfrågorna vid årets riksdag har lett till vissa resultat. Riksdagen har sålunda av regeringen begärt förslag om en social arrendelag, om lag till förhindrande av bulvanskap för bolags jordförvärv och om vanhävdslag. Men partiets offensiv har också avslöjat var de borgerliga partierna sätta in sitt huvudmotstånd.

Hittills ha försöken att genomföra en jordlagstiftning som tillgodoser arrendatorernas och torparnas intressen i stort sett strandat på de olika borgerliga partiernas hårdnackade motstånd. Samma borgerliga partier ha slagit vakt om godsägare- och bolagsväldet över jorden mot socialdemokratins ansträngningar att få till stånd en expropriationslagstiftning, som skulle möjliggöra upplåtelse av odlad jord till lantarbetarna och andra, som önska bli sina egna. Även försöken att sätta effektiva gränser för jordjobberiets framfart har mött ett bestämt nej från den borgerliga majoriteten i första kammaren.

Det fattiga, ofria och betryckta landsbygdsfolkets önskemål ha sitt bästa stöd hos socialdemokratien. Detsamma är självfallet förhållandet med industriarbetarnas strävanden. Industriarbetarna utgöra ju själva kärnan i det socialdemokratiska partiet och ha under flera årtionden utgjort huvudtruppen i de politiska framstegens armé. Om det skulle lyckas att skapa en tillfredsställande arbetslöshetsförsäkring, om det skall gå att bevara lagen om 8 timmars arbetsdag, måste den svenska politiken ledas efter socialdemokratiska riktlinjer, vilket åter förutsätter en väsentligen förstärkt socialdemokratisk riksdagsrepresentation. I arbetslöshetsförsäkringen fullfölja de borgerliga partierna samma politik, som ledde till den socialdemokratiska regeringens fall år 1923. Och ingen högerregering kommer att föreslå förnyelse av lagen om 8-timmarsdagen, då denna år 1926 utlöper. Lönlöst vore också att under borgerlig regim vänta sig något, även det allra minsta steg på den industriella demokratisens väg.

Högern räknar uppenbarligen på en valseger i försvarsfrågans tecken. Detta måste förebyggas och förhindras, ty en högerseger skulle icke endast betyda en fortsatt onödigt betungande militärbörda utan även att allt reformarbete till de stora arbetande massornas förmån skulle förloras. Redan störtandet av den Brantingska regeringen, då denna kämpade för de arbetslösa rätt, medförde avbrytandet av en löftesrik reformverksamhet till främjandet av en demokratisk politisk utveckling, inriktad på de sociala missförhållandenas undanröjande. Högerval skulle göra detta avbrott definitivt för en lång följd av år och hota 8-timmarsdagens

existens. I stället för sociala reformer skulle vi få militarism, en ökad skattebelastning av de mindre inkomsttagarna och höjda tullar, för vilket högern som parti under de gångna riksdagarna utan framgång kämpat.

Detta får icke ske. Tvärtom måste krafterna spännas till det ytterste för skapandet av ett fast parlamentariskt underlag för en socialdemokratisk reformpolitik. Det gäller att under valen åstadkomma en samling kring socialdemokratin, som bär denna fram till seger. Det gäller att giva andra kammaren en sådan sammansättning,

Att en socialdemokratisk regerings existens icke blir beroende av halvheten, tveksamheten och nyckerna hos en liten falang av borgerliga vänstermän, som så snart någon verklig livsfråga för de arbetande klasserna står på dagordningen slå följe med högern och skapa en ständig osäkerhet för allt energiskt socialt reformarbete.

Fram till val för socialdemokratin, män och kvinnor!

Sveriges socialdemokratiska arbetareparti

Hjalmar Branting Gustav Möller.

Ordförande Sekreterare.